

فاعل و نائب فاعل :

فاعل، اسم مرفوعی است که فعل مقدم در آن عمل کرده و به آن نسبت داده شود به طوری که قیام فعل به واسطه ی همین فاعل باشد و **نائب فاعل**، اسم مرفوعی است که در اصل **مفعول به** بوده و به خاطر ذکر نشدن فاعل فعل بدان نسبت داده شده است و **تمامی احکام فاعل** را دارد.

مثال :

فاعل؛ مانند : **وَ لَا تَقْتُلُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ**؛ در کلمه ی **لَا تَقْتُلُوا** واو هم **علامت جمع** است و هم **ضمیر فاعل** فعل **تَقْتُلُوا**؛ و ضمیری که **يُقْتَلُ** دارد (= **هُوَ**) به **مَنْ** رجوع می کند و نیز فاعل **يُقْتَلُ** و رابط بین صله و موصول می باشد که در اصطلاح به آن **عائد صله** می گویند.

نائب فاعل؛ مانند : **إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ**؛ که **الشَّمْسُ نائب فاعل** می باشد برای فعل محذوف؛ زیرا بعد از کلمه ی **إِذَا** باید فعل قرار بگیرد یعنی **جمله ی فعلیه** باشد و همچنین نائب فاعل نمی تواند بر فعل خود مقدم شود؛ لذا به ناچار باید فعل در تقدیر گرفت تا **الشَّمْسُ** نائب فاعل آن باشد؛ در این صورت فعل **كُوِّرَتْ** به قرینه ی **كُوِّرَتْ** موجود در آیه ی شریفه در تقدیر گرفته می شود و چون **الشَّمْسُ** مؤنث مجازی می باشد و ضمیر **كُوِّرَتْ** به آن رجوع می کند، فعل **كُوِّرَتْ** مؤنث آورده شده است.